

Preek over Psalm 115, 3 (Advent) – God doet wat Hem behaagt.

Voorzang: Gezang 120, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Gezang 120, 3 en 4

Wetslezing en schuldbelijdenis

Zingen: Psalm 80, 6

Genadeverkondiging

Zingen: Gezang 536 (Opwekking)

Gebed om het licht van de Geest

Schriftlezingen: Psalm 115 en Johannes 1,1-5; 14-18

Zingen: Psalm 115, 1 en 5

Verkondiging van Psalm 115, 3

Zingen: Gezang 431, 1. 5. 6 en 7

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 432, 3

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.

Of, zoals we kunnen lezen in de vertaling van de GNB: *Wat Hij wil doet Hij.*

Onze God is in de hemel, wat Hij wil doet Hij!

Van tijd tot tijd vraag ik per e-mail een aantal gemeenteleden om eens met mij mee te denken over een tekst, waarover ik een preek wil houden.

Dat heb ik voor deze preek ook gedaan.

En ik heb ze de vraag gesteld: *Wat denk je als je dit leest?*

Welke gevoelens roept dit bij je op?

Nu, op het eerste gezicht hadden ze allemaal wel zoiets van: *Hè, wat afstandelijk!*

God in de hemel – ver weg, ver boven ons, onzichtbaar.

Hij doet wat Hem behaagt, wat Hij wil doet Hij –

dus Hij doet maar zoals het Hem uitkomt.

Naar ons wordt niet gevraagd.

U herkent dat vast wel, denk ik.

En dat gevoel dat je geen invloed kunt uitoefenen, dat vinden we niet leuk.

We worden niet graag buiten spel gezet.

We willen graag zelf een vinger in de pap hebben.

In zulke gevoelens worden we in onze tijd ook flink versterkt.

Denk maar aan deze verkiezingstijd.

Binnen een jaar mogen we voor de tweede keer naar de stembus.

Nou ja, mogen... het is helaas ook een moeten.

Oké, maar dat we regelmatig verkiezingen kunnen houden is een groot goed.

We leven in een democratie en niet in een dictatuur.

In Irak b.v. hebben de mensen niets te kiezen.

Maar in Nederland moeten politici één keer in de zoveel tijd luisteren naar de stem van het volk.

We zijn mondige burgers.

Dat betekent dat we ministers en volksvertegenwoordigers op het matje kunnen roepen om zich te verdedigen.

En de minister-president moet uit zijn Torentje komen om zich te verantwoorden.

En als ze het niet doen zoals wij denken dat het moet, dan kunnen ze opkrassen.

Nou, dat hebben ze geweten op 15 mei.
En dat zullen ze weten op 22 januari.

De macht van de mondige burger blijkt ook uit de opiniepeilingen.
Partijbesturen kijken met vrees en beven hoe ze er voor staan.
Staan we op winst of op verlies?
Op verlies?
Maar dan moeten we maatregelen nemen.
Want we moeten de gunst van de kiezer winnen of houden.
En om die gunst te winnen, zijn al heel wat politici van naam opgeofferd: Jaap de Hoop Scheffer, Ad Melkert, Hans Dijkstal, Paul Rosenmöller, Kars Veling.
En dan is men soms zelfs zo zot om een Emiel Ratelband in te huren.
Alles om de gunst van de kiezer.

Nu, je merkt dat zoiets ook invloed heeft op de manier hoe mensen over God denken.
Eeuwenlang gold God als Heerser, aan wie je onvoorwaardelijk gehoorzaamde.
Maar steeds meer christenen hebben het daar moeilijk mee.
In onze democratische tijd slikken we niet meer zomaar alles van God.
Tegenslag kan al te gemakkelijk protest oproepen.
Mensen krijgen meer en meer zoiets van: *In God geloven?*
Maar dan moet daar wel wat tegenover staan...
Onlangs zag ik nog een straatinterview op de tv.
Iemand van het IKON vroeg aan een willekeurige vrouw hoe ze over God dacht.
Nou, Hij doet het niet zo goed, wel?
Met al die ellende en zo
Nee, Hij moet eerst maar wat meer van zich laten zien, hoor!

Nee, God doet het niet zo goed in de opiniepeilingen.
Zou Hij daar niet wat aan moeten doen?

Dat doet me denken – kent u de strip Caspar en Hobbes?
Jaren geleden stond die in ‘Trouw’.
Tegenwoordig zie ik hem nog wel eens bij mijn kapper in de ‘Zwolse Courant’.
Die strip gaat over het jongentje Caspar met zijn speelgoedtijger Hobbes.
Die Caspar is eigenlijk een onmogelijk ventje – echt een ettertje.
Brutaal en ongemakkelijk – op school, bij z’n vriendjes en vooral thuis.
En van tijd tot tijd zie je hem met een groot papier in zijn hand en de pen in de aanslag bij zijn vader rondstruinen.
En dan zegt hij zoiets als: *Pa, moet u eens horen!*
Bij de laatste opiniepeilingen staan vaders er niet zo goed voor, wist u dat?
Maar misschien kunnen we daar nog wat aan verbeteren.
Hoe denkt u over het recht van kinderen op tv-kijken?
Vindt u ook dat kinderen zelf mogen uitmaken wat ze eten of hoe laat ze naar bed gaan?
En bij antwoorden die niet goed vallen schudt hij bedenkelijk z’n hoofd.
Vader loopt grote kans zijn vaderrol te verliezen.

Nu, zo doen veel mensen ook met God.
Laat God maar oppassen dat Hij zijn troonzetel niet verliest.
God heeft zich, net als politieke topfiguren, maar te onderwerpen aan het oordeel van ons mensen.
En het is maar afwachten of Hij zijn macht over ons mag blijven uitoefenen.
Een God in de hemel, net als een minister-president in zijn ivoren Torentje, die maar doet wat Hij wil....
Ho, ho, dat gaat niet aan!
Zo’n God hoeven we niet, zeggen velen vandaag.

Maar als we nu nog eens wat aandachtiger naar onze tekst kijken.

Dan valt op, dat het hier om een belijdenis gaat.
Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.
Voor de psalmdichter is dat bepaald geen negatieve uitspraak.
Integendeel, hij verdedigt zich hiermee juist tegen een aanval op zijn geloof.
Tegen de heidenen, die zeggen: *Waar is jullie God eigenlijk?*
Wat zie je van Hem? Wat merk je van Hem?

Dit lied is zo goed als zeker gedicht in de tijd na Israëls ballingschap.
De tijd dat Israël mee telde op het wereldtoneel is dan al lang achter de rug.
Israël is speelbal geworden van de grootmachten van toen: Assyrië, Babel, Perzië.
Een tijdlang zijn ze ballingen geweest in Babel.
Na hun terugkomst sleept hun geschiedenis zich moeizaam voort.
Zonder koningshuis en met een armoeig tempeltje in Jeruzalem.
Geen glans, geen glorie, en schijnbaar geen toekomst.

Dat is een diep verdriet voor elke gelovige Israëliet.
Want alle mooie beloften dat hun volk gezegend zou zijn en tot een zegen zou zijn voor alle andere volkeren op aarde – wat is daarvan terecht gekomen?
En in dat verdriet komt dan ook nog eens de spot van de heidenen.
Waar is hun God eigenlijk?
Wat doet Hij voor hen?
Wat hebben ze aan Hem?

En ja, wat moet je dán zeggen?
Ik bedoel, als dat nu ook uitgerekend jouw eigen vragen zijn?
Als in die vraag de vinger precies op jouw zere plek wordt gelegd?
Want dat is immers ook hun eigen moeite – en vaak toch ook ónze moeite.
Dat het lijkt alsof God er niet is, dat Hij zo weinig voor je betekent.
Dat Hij voorbijziet aan de nood van zijn volk en van zoveel anderen.
Wat moet je zeggen als die vraag: *Waar is hun God?* voor je zelf zo herkenbaar is?
Zo'n vraag kan makkelijk een wig wringen tussen God en ons.

Maar wat mij opvalt is dat de dichter zich dat niet laat gebeuren.
In zijn antwoord begint hij nadrukkelijk met de betuiging: *Onze God...*
Onze God...
Hij piekert er niet over afstand te nemen van God.

Misschien herkennen jullie dat wel, jongens en meisjes.
Het zal jullie vast wel eens gebeuren, dat je overhoop ligt met je ouders.
Dat ze dingen van je vragen, die je niet leuk vindt.
Of ze geven je geen toestemming voor iets, waar jij nou net zoveel zin in hebt.
B.v. één of ander popfestival, waar tot diep in de nacht ruig gefeest wordt.
Daar baal je stevig van.
Want je vrienden of vriendinnen en je klasgenoten mogen wel.
En als je de anderen vertelt dat jij van je ouders niet mag, zeggen ze misschien: *Sjonge, wat heb jij een stom stel ouders, zeg! Dat pik je toch zeker niet!*
Heb je dan toch niet zoiets van: *Ho, wacht eens even!*
Dat laat ik niet zeggen over mijn vader en mijn moeder.
Als ze me geen toestemming geven voor zo'n popfestival, dan is dat niet om mij te pesten, maar uit bezorgdheid.
Het zijn per slot van rekening wel mijn ouders.
Herken je dat?

Nou, als deze dichter aangevallen wordt over de God van zijn volk, zegt hij meteen heel nadrukkelijk: *Onze God...*
Van onze God moeten jullie afblijven.

Nee, je kunt echt geen wig wringen tussen onze God en ons, zijn volk.
Voorop staat dat Hij onze God is en blijft.
Dus deze uitspraak is een belijdenis!

Het tweede dat mij opvalt is, dat de dichter God niet gaat verdedigen.
Hij gaat niet allerlei dingen aanwijzen om te laten zien, dat God er wel degelijk is.
Hij gaat niet proberen te bewijzen, dat God echt wel aan het werk is.
In zekere zin geeft hij de critici gelijk.
Het is waar, onze God is in de hemel.
Ver weg, onzichtbaar, op een afstand, hoog boven ons verheven.
En Hij doet al wat Hem behaagt; Hij doet alles wat Hij wil.
Dat maakt Hij zelf wel uit.
Daar beslist Hij zelf over – helemaal alleen!

De dichter gaat niet proberen God te bewijzen.
Ik denk dat we daar wat van kunnen leren.
Want diep in ons zit de neiging om dat wel te doen: proberen God te bewijzen.
En we wijzen b.v. op de wonderen van de schepping.
Of op dingen uit de geschiedenis, waarin we duidelijk Gods hand zien.
Of we komen aanzetten met spectaculaire dingen die gebeuren: manifestaties van de Geest in genezingsdiensten als van Jan Zijlstra of die Afrikaanse profeet Joshua.
Zie je wel, dat onze God machtig is?
Dat Hij wonderen doet?

Ik zal daar geen oordeel over geven.
Ik zal zeker niet ontkennen dát God wonderen doet, ook vandaag.
Door Jan Zijlstra of door die Joshua of door andere gebedsgenezers.
Daarvoor zijn bepaalde getuigenissen van genezingen te overtuigend.
Gods Naam zij geprezen!

Maar roepen juist zulke wonderen ook weer niet heel wat vragen op?
Juist schrijnende vragen m.b.t. Gods beleid?
Want waarom overkomt dat sommigen wel, maar anderen niet?
Waarom gebeurt dat daar wel, maar hier niet?
Tegenover het wonder van genezing van de één, schrijnt de ziekte ten dode van een ander – die toch niet minder vurig bad om herstel.
Tegenover het wonder van tongentaal van de één, die God uitbundig looft, staat de ontoereikendheid van de ander die niet verder komt dan stamelen.
Tegenover het wonder van de profetie die het leven van de één verheldert, staat de duisternis van de ander die maar zoekt en tast naar wat God met hem voor heeft.
Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hij wil.

Lieve mensen, ik denk dat we daar niet omheen kunnen.
Dat Gods doen en laten op ons inderdaad vaak een willekeurige indruk maakt.
Dat er voor ons donkere plekken zijn in Gods bestuur.
Waarom moest *ik* mijn kind verliezen?
Waarom zit *ik* steeds in de hoek waar de klappen vallen?
Waarom is *mijn* dochter haar geloof kwijt geraakt?
Waarom...?
Gods beleid plaatst ons toch keer op keer voor onbegrijpelijke raadsels?

Maar deze dichter buigt daarvoor eerbiedig het hoofd.
Hij erkent God als God in zijn verhevenheid boven de mensenwereld.
En hij wil daar niet aan komen, dat God doet al wat Hij wil.

Of dat Hij het in elk geval niet tegenhoudt, als Hij het niet wil.
Ja, belijdt hij, zo is onze God.
Daar is Hij nou God voor.

Dit is wat de Bijbel noemt: *de HERE vrezen!*
Respect voor Hem hebben.
Hem eerbiedig en met een zekere huiver erkennen als in alles jouw meerdere.
Zonder Hem in alles te willen narekenen.
Want wie zijn wij, dat we Hem zouden begrijpen?

Deze dichter heeft geleerd genoeg te nemen met het donkere in God.
Hij heeft geleerd te aanvaarden dat het leven met God raadsels inhoudt.
Dat je met God tegen vragen aanloopt, waar je geen antwoord op krijgt.
En hij kiest voor deze God.
Liever Hem dan de goden van de heidenen.
Zeker, die kun je zien.
Je kunt er niet omheen, zo protserig staan ze te pralen en indruk te maken met hun beelden van zilver en goud –
glitter en glamour, schone schijn.
Maar ook niet meer dan dat.
Of daar nou zoveel van uitgaat?
Of die nu zo goed kunnen helpen?

Nou, over die goden zou nog heel wat te zeggen zijn.
B.v. hoe we vandaag de afgoden kunnen herkennen.
En hoe we ze op een afstand kunnen houden.
Maar dat wil ik vanmorgen maar laten liggen.
Waar het mij vooral om gaat is te laten zien waar dit lied op uitloopt.
Op een dringende oproep tot vertrouwen!

Dat is opmerkelijk!
De dichter geeft God, die in de hemel woont, en die alles doet wat Hij wil – op het willekeurige af – de dichter geeft
deze God onbeperkt zijn vertrouwen.
En hij roept anderen op het zelfde te doen.
Israël, de priesterschap, allen de HERE vrezen – vertrouwt op de HERE.
Want Hij helpt en beschermt – Israël, de priesterschap en allen die de HERE vrezen.
Vertrouwen – dat is zeggen wat ik las in één van de reacties die ik vroeg.
Het is de reactie van een jongen van elf.
Ik had gevraagd: *Wat zegt deze tekst jou over God? En wat zegt dat over ons in onze verhouding tot God?*
Zijn antwoord was: *God is in de hemel. Hij doet wat Hem uitkomt.*
En dat is voor ons goed.
Een schitterend antwoord.
God is in de hemel. Hij doet wat Hem uitkomt. En dat is voor ons goed.
Ik hoop dat de jongen, die dit schreef, dit geloof zijn hele leven vast kan houden.

Maar hangt dat vertrouwen niet in de lucht?
Nee, zeker niet!
Dat vertrouwen heeft een geweldige bevestiging gekregen.
Dat heeft deze dichter niet meer meegemaakt.
Maar Israël dat op de HERE bleef vertrouwen, vele donkere eeuwen door, dat heeft een onovertroffen teken van
God ontvangen.

Want onze God is niet in de hemel gebleven.
Hij is uit de hemel naar ons toegekomen.
Hij is heel dicht bij ons gekomen.

Advent – vandaag vieren we de eerste zondag van Advent.
We leven weer toe naar Kerst.
Het feest van het licht dat in deze donkere wereld is gaan schijnen.
Het feest van God die naar ons toe gekomen is in zijn Zoon Jezus Christus.

We hoorden vanmorgen Johannes juichen: *Niemand heeft ooit God gezien!*
Precies, dat was de moeite van Israël.
Daar werden ze door de heidenen op aangevallen.
Daar worden wij vandaag ook vaak op aangesproken.
God is niet te zien.
Van God is niets te zien.
En dan zegt Johannes: Niemand heeft ooit God gezien, maar de eniggeboren Zoon, die aan de boezem van de Vader is, die rust aan het hart van de Vader, die heeft Hem bekend gemaakt.

En als ik de tekst dan nog eens lees: *Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt* – dan moet ik aan de Kerstnacht denken.
En dan hoor ik dat machtige engelenkoor: *Ere zij God in den hoge en vrede op aarde bij mensen van Gods welbehagen.*
Hoorst u hoe onze tekst daar doorklinkt?
Ere zij God in de hoge, in de hemel.
En vrede op aarde bij de mensen van zijn welbehagen.
God in de hemel – nee, dat is niet ver weg, niet onbereikbaar, niet afstandelijk.
Maar daar, op die plek waar wij niet bij kunnen, waar niemand bij kan – werkt God ongestoord en ongehinderd aan de plannen voor zijn volk en voor zijn wereld.
Hij doet wat Hem behaagt.
En wat blijkt zijn diepste verlangen?
Om ons te redden.
Zijn behagen is bij mensen in nood, verloren in schuld.
Voor hen doet Hij al wat Hij wil.

De hemel is open gegaan.
De Zoon heeft getoond wie de Vader is.
Of we nu alles weten?
Of er nu voor ons geen vragen overblijven?
Of we nu echt God in alles kunnen volgen?
Nee, hè?
Nee, dat kunnen we ook nu nog niet zeggen.

En toch is ontwijfelbaar gebleken dat in God licht is en geen duisternis.
Zeker, het is wel een ontoegankelijk licht.
Maar het is licht! Puur licht!
We hebben God in het hart gezien.
Dat mag ons vertrouwen versterken.
En dan blijft toch de lofzegging over.

Mag ik u tenslotte nog wijzen op de manier waarop de psalm begint en eindigt?
Hartstochtelijk zet de dichter in met een herhaald: *niet ons, niet ons, maar uwe naam geef eer.*
Hier is niets van: *Laat maar eens zien, God, van wat U voor ons betekenen kan.*
En dan zullen wij er over denken U te erkennen als onze God.
Hier is niets van de kiezer, om wie het allemaal draait.
Nee, alles draait volledig om God.
Omdat alleen bij Hem alles veilig en zeker is, de God die goedertieren en trouw is.
Niet ons, o HERE, niet ons, maar uwe Naam geef eer.

En bij dat dubbele *niet ons* sluit prachtig aan het dubbele *wij* uit de slotregel.

Wij, wij zullen de HERE prijzen, van nu aan tot in eeuwigheid.

Daar sluit zich de cirkel van dit lied vol vertrouwen.

Wij, wij zullen de HERE prijzen, van nu aan tot in eeuwigheid.

Groot is Hij, allerhoogste Heer, onze Vrededorst: wat een God is Hij!

Halleluja! Wat een God is Hij!

Aan Hem zij de glorie, rijkdom en macht: wat een God is Hij!

AMEN.

Ds. J.C.Schaeffer